

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 137/16

Λουξεμβούργο, 15 Δεκεμβρίου 2016

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-401/15 έως C-403/15
Noémie Depesme κ.λπ. κατά Ministre de l'Enseignement supérieur et de la
Recherche

Όσον αφορά τα κοινωνικά πλεονεκτήματα των οποίων απολαύουν μεθοριακοί εργαζόμενοι, τέκνο στο πλαίσιο ανασυγκροτημένης οικογένειας δύναται να θεωρηθεί ως τέκνο του πατριού/της μητριάς

Στον οικείο τομέα, η σχέση γονέα-τέκνου δεν προσδιορίζεται νομικώς αλλά οικονομικώς και, επομένως, τέκνο πατριού ή μητριάς που είναι μεθοριακός/ή εργαζόμενος/η δύναται να απολαύσει κοινωνικού πλεονεκτήματος εφόσον ο/η εν λόγω πατριός/μητριά πράγματι συμβάλλει στη συντήρησή του

Μεταξύ του Ιουλίου του 2013 και του Ιουλίου του 2014, το λουξεμβουργιανό δίκαιο προέβλεπε ότι τα τέκνα μεθοριακών εργαζομένων που απασχολούνται στο Λουξεμβούργο ή ασκούν τη δραστηριότητά τους εντός αυτού μπορούσαν να ζητήσουν οικονομικό βοήθημα για ανώτατες σπουδές (υποτροφία σπουδών), υπό την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, ο μεθοριακός εργαζόμενος να έχει εργασθεί αδιαλείπτως στο Λουξεμβούργο επί πέντε έτη κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως¹.

Η Noémie Depesme, ο Adrien Kauffmann και ο Maxime Lefort ζουν σε ανασυγκροτημένες οικογένειες αποτελούμενες από τη βιολογική τους μητέρα και τον πατριό τους² (ο βιολογικός πατέρας είτε έχει λάβει διαζύγιο από τη μητέρα, είτε έχει αποβιώσει). Καθένα εκ των τριών ως άνω προσώπων ζήτησε, για το ακαδημαϊκό έτος 2013/2014, να λάβει υποτροφία σπουδών στο Λουξεμβούργο, λόγω του ότι ο πατριός του εργαζόταν σε αυτό αδιαλείπτως για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών (αντιθέτως, καμία από τις μητέρες δεν εργαζόταν στο Λουξεμβούργο κατά τον χρόνο αυτόν). Οι αρχές του Λουξεμβούργου απέρριψαν τις εν λόγω αιτήσεις, για τον λόγο ότι κανείς από τους τρεις αιτούντες δεν ήταν, από νομικής απόψεως, «τέκνο» μεθοριακού εργαζομένου, αλλά «προγονός».

Δεδομένου ότι οι τρεις σπουδαστές προσέφυγαν δικαστικώς κατά των αποφάσεων των αρχών του Λουξεμβούργου, το Cour Administrative de Luxembourg, το οποίο επιλήφθηκε της υποθέσεως, ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διευκρινιστεί εάν, όσον αφορά τα κοινωνικά πλεονεκτήματα, στην έννοια του «τέκνου» πρέπει να συμπεριλαμβάνονται οι προγονοί. Με άλλα λόγια, πρέπει να κριθεί εάν η σχέση γονέα-τέκνου μπορεί να νοηθεί όχι από νομικής, αλλά από οικονομικής απόψεως.

¹ Το ζήτημα εάν αυτή η προϋπόθεση περί ελάχιστης και αδιάλειπτης διάρκειας εργασίας επί πέντε έτη, η οποία ετέθη κατόπιν της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 20ής Ιουνίου 2013 στην υπόθεση *Giersch* (C-20/12, βλέπε ανακοινωθέν τύπου αριθ. 74/13) εισάγει διάκριση υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης αποτέλεσε το αντικείμενο της υποθέσεως *Bragança Linares Verga κ.λπ.* (C-238/15), επί της οποίας το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του χθες, ήτοι στις 14 Δεκεμβρίου 2016 (βλ. ανακοινωθέν τύπου αριθ. 132/16). Κατά το Δικαστήριο, η προϋπόθεση αυτή εισάγει αδικαιολόγητη διάκριση, καθόσον δεν φαίνεται αναγκαία για την επίτευξη του νόμιμου σκοπού που επιδιώκεται από το Λουξεμβούργο (συνιστάμενο στην ενθάρρυνση της αυξήσεως του αριθμού των μονίμων κατοίκων που είναι πτυχιούχοι ανωτάτης εκπαίδευσως στο Λουξεμβούργο). Σημειώνεται ότι η λουξεμβουργιανή νομοθεσία, κατά τον χρόνο που μεσολάβησε από τα επίδικα πραγματικά περιστατικά, τροποποιήθηκε επ' αυτού: κατά τον νόμο της 24ης Ιουλίου 2014, αρκεί ο μεθοριακός εργαζόμενος να έχει εργασθεί στο Λουξεμβούργο για χρονικό διάστημα πέντε ετών κατά τα επτά έτη που προηγούνται της υποβολής της αιτήσεως χορηγήσεως υποτροφίας.

² Ως πατριός νοείται, εν προκειμένω, ο άνδρας (άλλος από τον βιολογικό πατέρα) με τον οποίο η μητέρα τέλεσε εκ νέου γάμο ή με τον οποίο συνήψε σύμφωνο συμβιώσεως ισοδύναμο προς γάμο. Ομοίως, ως «προγονός» νοείται εν προκειμένω το τέκνο του οποίου η βιολογική μητέρα τέλεσε εκ νέου γάμο ή συνήψε σύμφωνο συμβιώσεως ισοδύναμο προς γάμο με άνδρα άλλον από τον βιολογικό πατέρα.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, σύμφωνα με κανονισμό της Ένωσης³, εργαζόμενος προερχόμενος από κράτος μέλος πρέπει να απολαύει σε κάθε άλλο κράτος μέλος στο οποίο εργάζεται τα ίδια κοινωνικά και φορολογικά πλεονεκτήματα των οποίων απολαύουν οι ημεδαποί εργαζόμενοι. Παράλληλα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όσον αφορά την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, ως «τέκνα» ορίζονται από οδηγία της Ένωσης⁴ οι άμεσοι κατιόντες ηλικίας κατώτερης των είκοσι ενός ετών ή οι συντηρούμενοι από τους γονείς, **καθώς και οι άμεσοι κατιόντες του συζύγου ή του καταχωρισμένου συντρόφου**. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, από την εξέλιξη της νομοθεσίας της Ένωσης, προκύπτει ότι τα μέλη της οικογένειας που δύνανται να απολαύσουν της ίσης μεταχειρίσεως που κατοχυρώνεται στον κανονισμό είναι τα μέλη της οικογένειας όπως αυτά ορίζονται στην οδηγία. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε ως σκοπό να θεσπίσει, όσον αφορά τα μέλη της οικογένειας, στεγανή διάκριση κατά την οποία τα μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης υπό την έννοια της οδηγίας δεν είναι κατ' ανάγκην τα ίδια πρόσωπα με τα μέλη της οικογένειας του ίδιου πολίτη όταν αυτός εκλαμβάνεται υπό την ιδιότητά του ως εργαζομένου στο πλαίσιο του κανονισμού.

Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **τα τέκνα του συζύγου ή του αναγνωρισμένου καταχωρισμένου συντρόφου μεθοριακού εργαζομένου δύνανται να θεωρηθούν τέκνα του τελευταίου ώστε να μπορούν να απολαύσουν κοινωνικού πλεονεκτήματος όπως η υποτροφία σπουδών**, συμπέρασμα που επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο λαμβανομένου υπόψη ότι και άλλη οδηγία της Ένωσης⁵, η οποία ετέθη σε ισχύ μετά τα επίδικα πραγματικά περιστατικά, επιβεβαιώνει ότι ο όρος «μέλη της οικογένειας» περιλαμβάνει επίσης τα μέλη της οικογένειας των μεθοριακών εργαζομένων.

Όσον αφορά τον αναγκαίο βαθμό συμβολής στη συντήρηση σπουδαστή με τον οποίο ο μεθοριακός εργαζόμενος δεν έχει νομικό δεσμό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι **η ιδιότητα του συντηρούμενου μέλους οικογένειας απορρέει από πραγματική κατάσταση**⁶ και ότι η σχετική νομολογία πρέπει να εφαρμόζεται και όσον αφορά τη συμβολή συζύγου στη συντήρηση των προγόνων του. Επομένως, **η συμβολή στη συντήρηση του τέκνου δύναται να αποδεικνύεται βάσει αντικειμενικών στοιχείων** όπως ο γάμος, το σύμφωνο συμβίωσης ή ακόμα και η κοινή οικογενειακή εστία, και **τούτο χωρίς να είναι αναγκαίο να προσδιορισθούν οι λόγοι της συμβολής του μεθοριακού εργαζομένου στη συντήρηση του τέκνου ή να προσδιορισθεί επακριβώς το ύψος αυτής**⁷.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης (ΕΕ L 141, σ. 1).

⁴ Οδηγία 2004/38 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77 και διορθωτικά ΕΕ 2004, L 229, σ. 35 και ΕΕ 2005, L 197, σ. 34).

⁵ Οδηγία 2014/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί μέτρων που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων (ΕΕ L 128, σ. 8).

⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιουνίου 1985, *Lebon* (C-316/85).

⁷ Σημειώνεται ότι, από τις 24 Ιουλίου 2014, το Λουξεμβούργο τροποποίησε τον επίμαχο νόμο προβλέποντας ρητώς ότι τα τέκνα των μεθοριακών εργαζομένων μπορούν να λαμβάνουν υποτροφίες σπουδών υπό την προϋπόθεση ο εργαζόμενος να συνεχίζει να συμβάλλει στη συντήρηση του σπουδαστή. Εντούτοις, η λουξεμβουργιανή νομοθεσία δεν ορίζει ρητώς την έννοια «τέκνο».

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασης διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106